

KATALOG DZIEŁ JANA MATEJKI

WYSTAWIONYCH W SALACH MUZEUM
NARODOWEGO W KRAKOWIE
W SUKIENNICACH, PODCZAS UROCZY-
STOŚCI KU UCZCZENIU SETNEJ
ROZCHNICY JEGO URODZIN

*Kolekcja
Emila Kornasia*

K R A K Ó W 1 9 3 8

KATALOG DZIEŁ JANA MATEJKI

WYSTAWIONYCH W SALACH MUZEUM
NARODOWEGO W KRAKOWIE
W SUKIENNICACH, PODCZAS UROCZY-
STOŚCI KU UCZCZENIU SETNEJ
ROZNIICY JEGO URODZIN

*Kolekcja
Emila Kornasia*

K R A K Ó W 1938

CM KEK

332536

DRUKARNIA NARODOWA W KRAKOWIE

Wpisano do Księgi Akcesji

Akc. D1 nr/201/.....
35 50M

Staraniem Komitetu uczczenia setnej rocznicy urodzin Jana Matejki, nad którym protektorat objęli Pan Prezydent Rzeczypospolitej, prof. Ignacy Mościcki, i Pan Marszałek Edward Śmigły-Rydz, odbyły się w Krakowie w dniach 29—30 października 1938 r. uroczystości Matejkowskie. W ramach tych uroczystości urządzono dnia 30 października 1938 r. Akademię Matejkowską, połączoną z wystawieniem cennych dzieł Mistrza, znajdujących się w Krakowie i jego najbliższych okolicach. Wystawy na wielką skalę nie dało się urządzić tak dla braku odpowiednich sal wystawowych, jak i koniecznych na ten cel znacznych funduszków. A nadto nasuwała się kwestia, czy dla chwilowego efektu wystawy godzi się narażać na uszkodzenie przy pakowaniu i transporcie przeważnie niezwykle wielkie obrazy Matejki, nawet gdyby ich właściciele zgodzili się na użyczenie ich na wystawę, co jest rzeczą bardzo wątpliwą. Dodajmy, że te obrazy trzebaby było zdejmować z krosien i zwijać na walce dwukrotnie i dwukrotnie znowu montować, i to obrazy, które przeszły już wiele wystaw i są nadwerżone. Dzieła te są przecież dostępne dla publiczności, mimo że są rozrzucone w różnych miejscowościach. Nie wystawiamy również rysunków, bo obfity ich zbiór oglądać można w Domu i Muzeum im. Jana Matejki.

O bogatej twórczości i geniuszu Matejki nawet takie poniekąd regionalne wystawy dają należyte wyobrażenie i budzą wrażenie piękna i podziwu.

Komitet uczczenia setnej rocznicy urodzin Jana Matejki dziękuje tym wszystkim Właścicielom dzieł tego Mistrza, których uczynności zawdzięcza się udostępnienie dla ogółu jego obrazów we fragmentarycznym obecnym zespole jego prac w Muzeum Narodowym, a w szczególności:

Polskiej Akademii Umiejętności, Uniwersytetowi Jagiellońskiemu, Stanisławowi hr. Badeniemu, Elizie Fränklowej, dr Tomaszowi Koschowi, dr Leopoldowi Macharskiemu, prezesowi dr Józefowi Muczkowskiemu, Adamostwu hr. Potockim, Andrzejowej hr. Potockiej, Ksaweremu hr. Pusłowskiemu, dr Edmundowi Rosenhauchowi, Marii Serafińskiej, inż. Tomaszowi Serafińskiemu, Róży Smolarskiej, hr. Hieronimowi Tarnowskiemu z Rudnika, prof. Józefowi Unierzyskiemu, dyr. dr Andrzejowi Wołoszyńskiemu.

1. „OSTATNI PUSTELNIK Z GÓRY ŚW. BRONISŁAWY“
Ol. na płótnie 51,5×39,5 cm. Sygn. u dołu na lewo: „JM rp. 1855“.
Własność dra Leopolda Macharskiego, Kraków.
2. PORTRET RUCIŃSKIEGO (były żołnierz z 1831 r., „dzie-
siętnik“ z Towarzystwa Dobroczynności w Krakowie).
Ol. na płótnie 48,5×38,5 cm. Sygn. na dole na prawo: „JM 1857“. Wła-
sność dra Leopolda Macharskiego, Kraków.
3. PORTRET SZYMONA DAROWSKIEGO
Ol. na płótnie 42,5×29,5 cm. Sygn. na prawo u dołu: „JM 1858“. Wła-
sność dra Leopolda Macharskiego, Kraków.
4. PAULINA Z SIKORSKICH GIEBUŁOWSKA
(matka żony Matejki).
Ol. na pł. 66×55 cm, nie sygnowany, mal. 1858 r. Włas. Marii Serafińskiej
z Koryznówki.
5. ANTONI GIEBUŁOWSKI
(ojciec żony Matejki).
Ol. na pł. 66×55 cm. Nie sygn. Mal. 1858 r. Włas. Marii Serafińskiej
z Koryznówki.
6. OBRAZ MATKI BOSKIEJ Z DZIECIĄTKIEM
u stóp jej klęcząca św. Joanna i św. Leonard.
Ol. dykta 39,5×31,5 cm. Nie sygn. Mal. 1858 r. Ofiarowany Joannie
i Leonardowi Serafińskim w czasie bytności Matejki w Monachium. Włas.
Marii Serafińskiej z Koryznówki.
7. PORTRET PARISA MAURIZIO
Ol. pł. 78×61 cm. Nie sygn. Mal. 1859 r. Włas. Muz. Nar. w Krakowie.
8. PORTRET MARIII MAURIZIO
Ol. pł. 78×61 cm. Nie sygn. Mal. 1859 r. Włas. Muz. Nar. w Krakowie.

9. **PORTRET WIKTORII KOSIŃSKIEJ**
Ol. na płótnie 85,5×70,5 cm. Nie sygn. Mal. w r. 1859/1860. Włas. dra Leopolda Macharskiego, Kraków.
10. **SAMUEL ZBOROWSKI PROWADZONY NA ŚMIERĆ**
kroczy na pierwszym planie w zamyśleniu. Przed nim idzie pacholę z otwartą książką. Na dalszym planie strażnik z halabardą, sylwetka kata, z lewej strony postać starego szlachcica. W tle fragment zamku i katedry wawelskiej.
Akwar. pap. 31,5×23 cm, nakł. na pas-part. Sygn. pr. góra : „JM. rp. 1860“. Włas. Muz. Nar. w Krakowie.
11. **JAN ZAMOYSKI IDĄCY ODCZYTAĆ WYROK ŚMIERCI ZBOROWSKIEMU**
z twarzą zamyśloną i zachmurzoną. W ręku trzyma wyrok na pergaminie. Na dalszym planie trzy postaci.
Akwar. pap. 32×23 cm, nakł. na pas-part. Sygn. dółlewa : „JM. r. mal. 1860“. Włas. Muz. Nar. w Krakowie. Dar Seweryny Czajkowskiej.
12. **OTRUCIE KRÓLOWEJ BONY**
Królowa siedzi w pośrodku na tronie, zwrócona nieco ku podchodzącemu z prawej strony lekarzowi, podającemu kielich z trucizną. Z lewej widoczna zza tronu postać dworki, w tle za kotarą sylwety dworzan.
Ol. pł. 77,5×62 cm. Nie sygn. Mal. 1860 r. Włas. dr. Andrzeja Wołoszyńskiego, Kraków.
13. **PORTRET P. DYBOWSKIEJ**
Ol. na płótnie 51,5×42 cm. Sygn. z prawej u dołu: „JM 1861“. Włas. dra Leopolda Macharskiego, Kraków.
14. **JAN KAZIMIERZ NA BIELANACH**
na tarasie klasztoru bielańskiego, patrzący na pożar obłożonego przez Szwedów Krakowa. Z lewej stoi Czarnecki, Lubomirski i kameduła, z prawej schodzący ze schodów szlachcic, zasłaniający oczy. W tle sylwetka Wawelu i luna nad płonącym miastem.
Ol. na pł. 140×197 cm. Nie sygn. Mal. 1861 r. Włas. dra Andrzeja Wołoszyńskiego, Kraków.
15. **PORTRET JÓZEFA DIETLA**
(rektora U. J.) w profesorskiej todze. U góry z lewej strony rzeźbione popiersie Sebastiana Petrycego.
Ol. pł. 154,5×123 cm. Nie sygn. Mal. 1864 r. Włas. Uniw. Jagiell.

16. WŁADYSŁAW BIAŁY W DIJON

Scena przedstawia chwilę, kiedy Władysław Biały, synowiec Kazimierza Wielkiego, mnich zakonu Benedyktynów w Dijon, otrzymuje z Polski wiadomość o śmierci króla. Odziany w benedyktyński habit, w rękę trzyma pismo z pieczęciami. Po lewej stronie stoi poseł z Polski. Tło stanowi wnętrze komnaty. Na filarze między oknami umieścił artysta napis objaśniający: „Wladislaus Albus Dux Poloniae, Frater Ord. Benedic.“.

Ol. na tekturze 47,5 × 37,5 cm. Mal. 1867 r. Włas. Ksawerego hr. Pusłowskiego, Kraków.

17. ZYGMUNT AUGUST I BARBARA RADZIWIŁŁÓWNA
W tle okno z widokiem na park.

Ol. na płótnie 122 × 100 cm. Niewykończony. Studium czy szkicowa replika obrazu p. Beli Polyaka w Budapeszcie. Nie sygn. Mal. 1867 r. (Z Domu Matejki, Kraków).

18. ŚWIĘTY KAZIMIERZ

Akwar. pap. 25,8 × 22,2 cm. Sygn. z boku lew.: „JM. rp. 1863“. Włas. Muz. Nar. w Krakowie. Dar S. z hr. Szembeków Czajkowskiej.

19. PORTRET LEONARDA SERAFIŃSKIEGO

Ol. na płótnie 112 × 90 cm. Mal. w 1870 r. Włas. inż. Tomasza Serafińskiego, Pszczyzna.

20. MIKOŁAJ KOPERNIK

klęczy wpatrzony w niebo.

Ol. tektura 42 × 52,3 cm. Nie sygn. Mal. 1871. Włas. z Zamojskich Emanuelowej Świeykowskiej. Studium do obrazu w auli Uniw. Jagiell.

21. PORTRET PUŁKOWNIKA ŁUKASZA DOBRZAŃSKIEGO

Ol. na drzewie 66 × 55,5 cm. Sygn. z boku na prawo: „JM 1873“. Włas. Muz. Nar. w Krakowie.

22. WIANKI

Młoda dziewczyna z rozpuszczonym włosom schodzi nad strumień z wiankiem w lewej ręce. Poza nią stare pochylone wierzby, w dali po lewej stronie płonące ogniska świętojańskie. Ol. drzewo 62 × 48 cm. Sygn. d. l.: „Jan Matejko rp. 1875“. Włas. dra Tomasza Koscha, Kraków.

23. SEWERYN BETHMAN i ANDRZEJ KOŚCIELECKI zjeżdżający do kopalni wielickiej w czasie pożaru w 1510 r., obaj uwiązani na linach. Płonący kaganek u góry oświeca ich twarze.

Ol. pł. 73 × 44 cm. Oznac. dół pr.: „JM. r. 1879“, u góry: „r. p. 1510“ Kościelecki Bethman. Depoz. Zarządu Żupy Solnej w Wieliczce.

24. PORTRET ALFREDA HR. POTOCKIEGO
(Marszałka Krajow.).

Ol. drzewo 119 × 85 cm. Oznac. „JM. 1879“. Włas. Muz. Nar. w Krakowie.

25. HOŁD PRUSKI¹

Obraz przedstawia historyczną chwilę składania hołdu królowi Zygmuntowi Staremu przez księcia brandenburskiego Albrechta, w dniu 10 kwietnia 1525 r. Scena rozgrywa się na rynku krakowskim, tło tworzy fasada Sukiennic, widoczne z dala wieże kościoła Mariackiego. Na kilkustopniowym wzniesieniu, okrytym czerwonym suknem, siedzi na tronie pod baldachimem król Zygmunt I. Przed nim klęczy Albrecht z obnażoną głową, w zbroi i długim płaszczu gronostajowym, podtrzymywanym przez pazia, kładąc prawą rękę na ewangelii. W lewej trzyma pruską chorągiew, przy której stoi doradca księcia — Hajdek. Wokół dwór królewski, wśród którego wyróżnia się szereg postaci: tuż za królem młodociany królewicz Zygmunt August z ochmistrem Piotrem Opalińskim. Przy nich biskup Piotr Tomicki w infule, czytający słowa przysięgi. Dalej na prawo orszak królewski: arcybiskup Łaski z pastorałem w ręku, Andrzej Tęczyński, trzymający wielką chorągiew królewską, kasztelan krakowski Mikołaj Firlej, dalej wojewoda krakowski Krzysztof Szydłowiecki z jabłkiem królewskim w ręku oraz przechylony przez poręcz wielkorządcza zamku krakowskiego, kasztelan biecki — Jan Bonar. U dołu z prawej strony na pierwszym planie hetman Zaporozża Przemysław Lanckoroński, w zbroi, na koniu, widoczny do półpostaci. Obok, na pierwszym planie, grupa ciekawych mieszczan. U stóp królewskiego tronu siedzi na stopniach Stańczyk w czerwonym, błazeńskim stroju. Za klęczącym księciem

¹ Znajduje się w drugiej wielkiej sali.

Albrechtem stoją dwaj jego bracia : książe Jerzy i ks. Kazimierz dotykający symbolicznie chorągwi. Poza paziami trzymającymi płaszcz i hełm księcia, postać komtura krzyżackiego dzierżącego miecz, obok niego, nieco niżej, biskup warmiński Maurycy Ferber, i późniejszy pruski kanclerz Kreutzer, obaj w czarnych togach. Na dalszym planie królowa Bona w otoczeniu księżnej Anny Mazowieckiej i królewskich córek : Jadwigi i Zofii i ks. Janusza Mazowieckiego. Po lewej stronie obrazu w głębi, w pośrodku widoczny książe Konstanty Ostrogski, podkreślający ręką wąsa, obok niego w tyle hetman Jan Tarnowski z buławą. Na pierwszym planie okazała i strojna postać Andrzeja Kościeleckiego, podskarbiego królewskiego, mającego rozrzucić pieniądze między tłum. Postać w dolnym narożniku przedstawiająca Bartłomieja Berecci jest zarazem autoportretem Matejki.

Olej na płótnie 388 × 785 cm. Oznaczn. u dołu z lew. : „J. M. rp. 1882“.

26. „JOANNA D'ARC“

Szkic olejny do obrazu będącego własnością Raczyńskich w Rogalinie. Jest to pierwsza kompozycja Matejki do „Dziwicy Orleańskiej“.

Ol. na drzewie (deska dębowa) 68 × 105 cm. Sygn. w środku u dołu : „J. M. rp. 1883“. Włas. Muz. Nar. w Krakowie. Dar P.K.O.

27. TWARDOWSKI WYWOŁUJĄCY DUCHA BARBARY RADZIWIŁŁÓWNY

W pośrodku komnaty siedzi Zygmunt August, zwrócony ku ukazującej się postaci Barbary, na którą pada blask płonących świec. Po prawej stronie Twardowski z wzniesioną w zakłęciu ręką. U nóg jego płonące kadzidła i trupia czaszka.

Ol. na drzewie 25,5 × 40 cm. Sygn. d. pr. : „J. M.“ Mal. 1884. Włas. dra Leopolda Macharskiego, Kraków.

28. JAN KOCHANOWSKI

Ol. pł., owal 72 × 57 cm. Na dole podpis : „Jan Kochanowski 1584 rp.“. Ozdobna rama z liści, kwiatów i wstęg, na których napis : „Akademiji Umiejętności przy obchodzie trzechsetnej rocznicy śmierci Jana Kochanowskiego ofiarował 28 maja 1884 Jan Matejko“. Włas. Akad. Umiejętności.

29. WERNYHORA

postać wieszczka ukraińskiego, starca z siwą brodą i rozwianymi

włosami, zapatrzonego w dal. U nóg leży lira. Wokół skupiony, zasłuchany lud: z prawej kobieta ukraińska oraz pop ruski, z lewej kozak podtrzymujący wieszczą, niżej szlachcic zapisujący słowa proroctw (starosta kaniowski Suchodolski) oraz młode pachole.

Ol. pł. 200×205 cm. Sygn.: „J. M. rp. 1884“. Włas. Muz. Nar. w Krakowie.

30. GŁOWA Z OBRAZU „JOANNA D'ARC“

(Jest to fragment obrazu Matejki „Joanna d'Arc“, znajdującego się w Rogalinie. Pozowała do niego panna Bołoz-Antoniewiczówna).

Ol. pł. 53,5×42,5 cm. Nie sygn. Mal. w latach 1883—1885. Włas. dra Leopolda Macharskiego, Kraków.

31. PROJEKT POMNIKA A. MICKIEWICZA (drugi)

Z boku z prawej strony napis: „Córce mej Helenie Unierzyńskiej w dniu imienin dn. 21. V. 893 r. p. Z trzech projektów ten drugi i najlepszy Jan Matejko. dn. 21/5.“.

Piórkem na papierze żółtym 58×45,5 cm, pas-part. Sygn. d. pr.: „J. M. d. 26. 12. rp. 1885“. Włas. prof. Józefa Unierzyckiego, Kraków.

32. PORTRET ŻONY MATEJKI

główka, zwrócona $\frac{3}{4}$ w prawą stronę.

Szkic ołówkiem pap. 19,5×13,5 cm. Sygn.: „J. M. dn. 15. 8. 886“. Włas. prof. Józefa Unierzyckiego, Kraków.

33. PIEŚŃ

(fragment obr. Joanna d'Arc) — przedstawiona symbolicznie w półpostaci anioła z palmą w ręku. Twarz wzniesiona ku górze, zwrócona w lewą stronę. Ponad głową nimb.

Ol. drzewo 110×91,5 cm. Mal. 1886. Włas. Muz. Nar. w Krakowie. Pozowała do niego jedna z córek Matejki.

34. JÓZEF SZUJSKI

(rektor U. J.) w stroju rektora Uniw. Jagiell.

Ol. drzewo 128,5×97 cm (w świetl.). Nie sygn. Mal. 1886 r. Włas. Uniwersytetu Jagiellońskiego.

35. AUTOPORTRET MATEJKI

Tło czerwone, ujęte w żółte ramy, na których z prawej strony napis: „Heli ojciec J. M. 6. IV. 1887“.

Ol. drzewo, format kolisty, śr. 25,5 cm. Włas. prof. Józefa Unierzyckiego, Kraków.

36. **DZIEWCZYNA Z KROGULCEM**
 (Portret Heleny z Matejków Unierzyskiej). Młoda dziewczyna z rozpuszczonymi ciemnymi włosami trzyma na prawej ręce sokoła. Tło tworzy las.
 Ol. drzewo 115,5×72 cm. Nie sygn. Mal. 1887. Włas. dra Andrzeja Wołoszyńskiego, Kraków.
37. **PORTRET DRA MIKOŁAJA ZYBLIKIEWICZA**
 (Marszałka Krajowego 1881—1886 r.).
 Ol. pł. 120×86 cm. Sygn.: „Jan Matejko rp. 1887“. Zbiory Muz. Nar. w Krakowie.
38. **KOŚCIUSZKO POD RACŁAWICAMI**
 Scena przedstawia chwilę po zwycięstwie racławickim. Na pierwszy rzut oka widoczni dwaj bohaterowie: z lewej Kościuszko na koniu, witający zwycięskich kosynierów — z prawej Bartosz Głowacki oparty o zdobytą armatę, patrzący na wodza. Za tłumem chłopskim, w orszaku Kościuszki widoczni jego towarzysze: Madaliński, Wodzicki, Manget, Horach i Biernacki. Z lewej, obok wodza: księżę Kollątaj na koniu, przy nim stojący z szablą Taszycki, pod drzewem siedzący szlachcic Dembowski i generał Zajączek. Na pierwszym planie żołnierze, jeńcy i ranni. W tle las i pola racławickie.
 Ol. pł. 897×456 cm. Sygn. d. pr.: „Jan Matejko“. Mal. 1888 r. Włas. Muz. Nar. w Krakowie.
39. **WŁADYSŁAW WARNEŃCZYK**
 W tle wzgórze i morze, u stóp leżący proporzec i korona węgierska. Po bokach postaci króla na tle nieba napis: „Ladislaus Varnensis“.
 Akwar. i piórko na tekturze 43×30 cm. Sygn. d. pr.: „JM. rp. 1888“. Tuż pod obrazem napis: „Heli w dzień urodzin 6 kwietnia rp. 1888 ojciec Jan“. Włas. prof. Unierzyskiego, Kraków.
40. **GÓRNICY KOPALŃ WIELICKICH**
 Szkic ołówkiem, pap. 25,5×22 cm. Sygn. pr.: „JM. 1888 rok. górnicy kopalń wielickich“. Włas. Muz. Nar. w Krakowie. Dar Stanisława hr. Badeniego.

12 SZKICÓW Z DZIEJÓW ODRODZENIA:¹

41. ZAPROWADZENIE CHRZEŚCIJAŃSTWA R. P. 965²
Po prawej stronie Mieczysław I stawiający na ziemi polskiej pierwszy krzyż, po lewej św. Wojciech w obecności Dąbrówki i poznańskiego biskupa Jordana udziela przy chrzcielnicy chrztu bratu i siostrze księcia: Cedyburowi i Adelajdzie. W pośrodku na dalszym planie benedyktyni, zachęcający lud czytaniem wyznania wiary. Na pierwszym planie oborywanie granic pierwszego kościoła. W tle skraj lasu z płonąca gontyną pogańską, w dali Jezioro Lednickie z grodziskiem na wyspie. Ol. drzewo 79 × 120 cm. Sygn. d. śr.: „J. M. rp. 1888“. Włas. A. hr. Potockich, Krzeszowice.
42. KORONACJA PIERWSZEGO KRÓLA R. P. 1001
Król Bolesław Chrobry klęczy na stopniach ołtarza katedry gnieźnieńskiej; obok cesarz Otto III wraz z arcybiskupem gnieźn. Radzymem wkłada koronę na jego głowę. Za Radzymem trzyma krzyż późniejszy biskup pomorski Reibern. Na dalszym planie klęczy biskup poznański Unger, obok trumny św. Wojciecha chór benedyktynów. Poza królem królowa Kunilda z młodocianym Mieszkiem. Z przodu na kamiennej ławie arcybiskup magdeburski Gizyler i biskup Thietmar z Merseburga. Świątynię zapełnia orszak Ottona i członkowie rodziny królewskiej.
Olej. drzewo 71 × 105 cm. Sygn. d. pr.: „J. M. r. p. 1889“. Włas. A. hr. Potockich, Krzeszowice.

¹ List malarza Henryka Rodakowskiego do Matejki:

„Lwów, 26 maja 1889.

Kochany Mistrzu!

Widziałem Twoich 12 kompozycji z rozwoju Polski — nie mogę się oprzeć potrzebie wyrażenia Ci mej admiracji — nigdy Twój geniusz nie przyszedł do tak zwyciężkiego wyrazu, jak w tych pysznych utworach. — Erudycya Twoja historyka znalazła w mistrzowskiej Twojej twórczości odpowiedniego tłumacza. — Pozwól niech Ci wyrażę radość jaką mi sprawiły te przepyszne szkice — i dumę, jaką uczułem, że to nasz stworzył ziomek. — Nie będę się wdawał w długie ocenianie tej pracy, bo celem tych słów jest tylko służyć za tłumacza szczerej radości i głębokiego podziwu, jaki we mnie wywołała.

Kreślę z wyrazem uwielbienia i serdecznej przyjaźni

Henryk Rodakowski.

² Tytuły obrazów podał sam Matejko. Także objaśnienia podajemy w skróceniu podług objaśnień samego artysty.

43. **PRZYJĘCIE ŻYDÓW R. P. 1096**
 Na dziedzińcu przed romańską katedrą synowie Władysława Hermana przyjmują przybywających do Polski Żydów. W pośrodku siedzi Bolesław Krzywousty słuchając rad Sieciecha. Obok stoi niechętny temu Zbigniew z mieczem w dłoniach, za nim sokolnik, po prawej stronie arcybiskup Marcin z napisanym edyktem. Z lewej strony nadchodząca grupa Żydów-wędrowców błagających o litość.
 Ol. na płótnie 76 × 112 cm. Sygn. d. pr.: „J. M. rp. 1888“. Włas. A. hr. Potockich, Krzeszowice.
44. **W ŁĘCZYCY PIERWSZY SEJM. SPISANIE PRAW — UKRÓCENIE ROZBOJÓW. R. P. 1182**
 W gotyckiej sali stojący na pierwszym planie biskup Gedeon czyta głośno słowa bulli papieża Aleksandra III, których słucha znużony drogą legat papieski. Z lewej na tronie król, którego otaczają dostojnicy: Jaksza Gryf ze sztandarem, wojewoda krakowski Kis z buzdyganem i Mścisław Ruski. W lewym rogu Mieczysław Stary, zajęty rozmową z Henrykiem Kietliczem. Po prawej stronie siedzą na ławie młodszy książęta, poza nimi wyżej nieco duchowni. Tylną część sali zapełniają opaci i tłum komesów i dostojników.
 Ol. drzewo 74 × 110 cm. Sygn. d. l.: „J. M. rp. 1888“. Włas. A. hr. Potockich, Krzeszowice
45. **KŁĘSKA LIGNICKA — ODRODZENIE R. P. 1244**
 We wnętrzu tumu wrocławskiego, zapełnionego tłumem rycerstwa rozgromionego pod Lignicą, w pośrodku potrójne mury wśród płonących woskowych świec: Henryka Pobożnego, Bolesława Diepolda morawskiego i Poppona, wielkiego mistrza krzyżackiego. Nad nimi wiszą sztandary. Po prawej stronie św. Jacek wznoszący Hostię, dalej Konrad Mazowiecki wsparty o ławę, obok św. Jadwiga, matka Henryka, leżąca krzyżem, na lewo żona jego z dziećmi. Z lewej strony w ławach stall św. Gertruda, Salomea i Bronisława.
 Ol. drzewo 74,5 × 109,5 cm. Sygn. d. pr.: „J. M. rp. 1888“. Włas. A. hr. Potockich, Krzeszowice.
46. **POWTÓRNE ZAJĘCIE RUSI — BOGACTWO I OŚWIATA. R. P. 1366**
 Po odzyskaniu przez Kazimierza Wielkiego Rusi książęta

podbitych ziem uczestniczą w akcie założenia kamienia węgielnego pod kościół metropolitalny we Lwowie. Wśród zastępów bizantyńskiego duchowieństwa i procesji książę Jerzy bełski, Aleksander Koriatowicz wołyńsko-lucki i Daszko wielkorządca przemyski. W pośrodku król rzucający pierścień w szczelinę fundamentów. Na lewo arcybiskup gnieźnieński Jakub Świnka udziela błogosławieństwa, obok arcybiskup lwowski, dominikanin Krystyn, Skarbimirz, proboszcz wiślicki i zakonnicy, dalej mieszczanie, robotnicy i Żydzi.

Ol. na drzewie 79,5 × 110 cm. Sygn. d. pr.: „J. M. rp. 1888“. Włas. A. hr. Potockich, Krzeszowice.

47. ZAŁOŻENIE SZKOŁY GŁÓWNEJ, PRZENIESIENIEM DO KRAKOWA UGRUNTOWANE. R. P. 1361-1399-1400

Na tronie siedzą: w środku królowa Jadwiga, z lewej Kazimierz Wielki, z prawej Jagiełło, symbolizujący potęgę Polski w tym czasie, dawcy szeregu przywilejów. Jadwiga wręcza biskupowi krakowskiemu Piotrowi Wyszowi testament, którym przeznaczona swój majątek na założony przez Kazimierza Uniwersytet. Z lewej strony Jarosław Bogoria ze Skotnik, arcybiskup gnieźnieński i kronikarz Janko z Czarnkowa. U góry herby Polski, Litwy i Rusi, u dołu tarcza z insygniami Uniwersytetu Jagiell.

Ol. drzewo 79,5 × 62 cm. Sygn. d. śr.: „J. M. r. p. 1888“. Włas. A. hr. Potockich, Krzeszowice.

48. CHRZEST LITWY. R. P. 1387

Na skraju świętego gaju, w którym płonie świątynia Peruna, wzniesiony krzyż i ołtarz M. B. Ostrobramskiej. Przy nim królowa Jadwiga i Jagiełło trzymający pastorał, którego dotyka arcybiskup Bodzanta. Za królewską parą stoi podkomorzy Jaško z Tarnowa, dalej duchowni łacińscy i greccy. Z lewej strony książę Ziemowit Mazowiecki w szyszaku, bliżej idący na kłęczkach nowoochrzczeni książęta litewscy. Za nimi ks. Witold grodzieński i Skirgiełło trocki toczący spór. Na dalszym planie z prawej strony biskup Radlica udzielający gremialnie chrztu.

Ol. płótno 60 × 111,5 cm. Sygn. d. śr.: „J. M. rp. 1888“. Włas. A. hr. Potockich, Krzeszowice.

49. WPLYW UNIWERSYTETU NA KRAJ W WIEKU XV —
NOWE PRĄDY. HUSYTYZM I HUMANIZM

Na dziedzińcu Biblioteki Jagiellońskiej zasiedli w ławach uczeni: przy pulpicie kardynał Zbigniew Oleśnicki spoglądający na zbliżającego się Hieronima z Pragi. Przy tym ostatnim stoją: Jan Dąbrówka, podkanclerzy Trąba oraz Paweł z Brudzewa. Z prawej strony stoi Kopernik występujący przeciw zagranicznym uczonym: Erazmowi z Rotterdamu i Reuchlinowi. Za Kopernikiem w ławie siedzący św. Jan Kanty, w tle Wit Stwosz, kończący ołtarz mariacki. Bliżej z prawej rektor Mikołaj z Brzeźnicy, Tomasz Strzępiński (następca Oleśnickiego) oraz siedzący naprzeciw Jan Długosz. W stallach z tyłu przedstawiciele zakonu św. Franciszka i Dominika. Ol. drzewo 69×115 cm. Sygn. d. śr.: „J. M. 1888“. Włas. A. hr. Potockich, Krzeszowice.

50. ZŁOTY WIEK LITERATURY W WIEKU XVI. — RE-
FORMACJA — PRZEWAGA KATOLICYZMU

W renesansowej sali z loggią na dalszym planie zgromadzeni są wszyscy ówczesni uczeni, których dziełem był złoty wiek, obok księży, dyssydentów i protestantów, wiodących spór na tematy religijne ówczesnej reformacji. Widoczni więc po prawej stronie: Orzechowski wyrzucający Stankarowi odszczerpieństwo, Przyłuski schodzący z mównicy, na pierwszym planie Sędziwój siedzący przed kominkiem obok Stańczyka. We framudze okiennej dyskutują z sobą: architekt Bartł. Berecci, Padovano i Franciszek Lori z Bethmanem. Siedzący na lewo biskup Samuel Maciejowski przyjmuje list od Vittorii Colony, polecającego na reformatora krakowskiej Akademii bernardyna ze Sieny. Poza nimi Rey, wprowadzający Kochanowskiego, z ganku zstępują: Krzycki, Szymonowicz i Jakub Górski. W loggii wchodzący kardynał Hozjusz w otoczeniu Skargi, biskupa Białobrzeskiego i innych. W ławie pod loggią zasiedli: Bonar, Gasztold, kanclerz Łaski i Kromer.

Ol. drzewo 69×107 cm. Sygn. d.: „J. M. rp. 1888“. Włas. A. hr. Potockich, Krzeszowice.

51. POTĘGA RZECZYPOSPOLITEJ U ZENITU. ZŁOTA
WOLNOŚĆ. ELEKCJA. R. P. 1573

Na polu elekcyjnym, wokół namiotu zgromadzona tłumnie

szlachta, wiodąca spory o kandydatów na tron. We wnętrzu namiotu stojący prymas Uchański zwraca się do zgromadzonych biskupów i wojewodów. Przed namiotem pełnomocni wysłańcy Henryka Walezego: biskup Montluc i pan de Lانسac, idący złożyć przysięgę w imieniu króla. Z prawej strony, w otoczeniu rycerstwa, przemawia Zamoyski, z lewej pod masztem sztandarowym posłowie brandenburscy, krzyczący Samuel Zborowski oraz wsparty nogą o kamień marszałek Firlej. W tle namioty i rycerstwo.

Ol. płótno 72,5 × 113 cm. Sygn. d. pr.: „J. M. rp. 1888“. Włas. A. hr. Potockich, Krzeszowice.

52. KONSTYTUCJA 3-GO MAJA — SEJM CZTEROLETNI—
KOMISJA EDUKACYJNA — ROZBIÓR POLSKI. R. P.

1795

W renesansowej sali zamku warszawskiego, w niszy osłoniętej firanką, spoczywa Stanisław August. Z prawej strony wchodzący Bacciarelli prezentuje królowi Smuglewicza, którego obraz na sztaludze obserwuje Canaletto. Po lewej stronie króla pani Grabowska rozmawiająca z biskupem warmińskim Krasickim, dalej wchodzący marszałek sejmu Adam Czartoryski i Hugo Kollątaj w otoczeniu ks. Konarskiego, Potockiego, Piramowicza, Czackiego i in. Na pierwszym planie na lewo Andrzej Zamoyski dyskutujący ze Staszicem nad Konstytucją 3-go Maja oraz siedzący przy stoliku prymas.

Ol. drzewo 79 × 120 cm. Sygn. d. l.: „J. M. rp. 1888“. Włas. A. hr. Potockich, Krzeszowice.

53. SZKIC OLEJNY DO ŚLUBÓW JANA KAZIMIERZA

W pośrodku król Jan Kazimierz klęczy na stopniach ołtarza z ręką wzniesioną do przysięgi. Obok klęczy królowa, poza królem biskup Tarnowski w infule, czytający słowa ślubowania. Na dalszym planie orszak królewski. Tłem wnętrze kościoła.

Ol. drzewo 47,5 × 25,5 cm. Sygn. d. l.: „Jan Matejko r. p. 1889“. Włas. Muz. Nar. w Krakowie. Dar Stanisława hr. Badeniego.

54. KARTON DO POLICHROMII KOŚC. MARIACKIEGO
przedstawia herb cechu Pasamonników: u góry anioł trzymający miecz i wagę, niżej w kartuszu herb cechu.

Akwarela pap. podklejony płótnem 141,5 × 95,5 cm. Sygn. „J. M. rp. 1889“. z prawej u dołu. Włas. Róży Smolarskiej, Kraków.

55. KARTON DO POLICHROMII KOŚC. MARIACKIEGO
ANIOŁ I DIABEŁ

W ramach gałęzi ze stylizowanymi liśćmi dębu i żółędziami unosząca się postać anioła grającego na fujarce. U dołu z lewej strony głowa diabła z jabłkiem w ustach, trzymającego ręce na skroniach.

Akwarela na papierze podklejonym na płótno 170×217 cm. Sygn.: „JM. rp. 1890“. Włas. p. Elizy Fränklowej, Kraków.

56. PORTRET STANISŁAWA HR. TARNOWSKIEGO

w stroju rektora Uniw. Jagiell.

Ol. na płótnie 127,5×98 cm. Sygn. u dołu z lewej strony: „J. M. 1890 r.“ Włas. Uniwersytetu Jagiellońskiego.

57. CAROWIE SZUJSCY PRZED ZYGMUNTEM III

Po lewej stronie obrazu na wzniesionym tronie, pod baldachimem siedzi Zygmunt III. W pośrodku na pierwszym planie stoi hetman Stanisław Żółkiewski z buławą w ręku, wskazując na wchodzących carów. Z prawej strony carowie: dwaj zginający się w pokłonach, trzeci stojący, na tle pochylonych sztandarów, zdobytych pod Kłuszynem. Na dalszym planie zgromadzony dwór i senat. Tło tworzy wnętrze sali sejmowej. Ol. drzewo 41×63 cm. Nie sygn. Witk. 1892. Włas. Muz. Nar. w Krakowie.

STUDIA I SZKICE Z RÓŻNYCH EPOK¹

58. ZYGMUNT III

Akwarela 24,2×18 cm. Oznac. na prawo u góry: „J. Matejko 1861“. Włas. Muzeum Narodowego z zapisu Seweryny z hr. Szembeków Czajkowskiej.

59. PORTRET MŁODEGO MĘŻCZYZNY

Akwarela 24,5×17,5 cm. Oznac. górą z prawej: „J. M. rp. 1860“. Włas. Muzeum Narodowego — z zapisu Seweryny z hr. Szembeków Czajkowskiej.

¹ Zbiór rysunków i szkiców znajduje się w Domu Matejki. Tu wystawiono jednak tylko dla przykładu kilka okazów.

60. ZYGMUNT AUGUST I BARBARA RADZIWIŁŁÓWNA
IDA DO ŚLUBU
Akwarela 32 × 23 cm. Sygn. dołem z prawej: „Jan Matejko 1858“. Włas. Muz. Nar. w Krakowie — z zapisu Seweryny z hr. Szembeków Czajkowskiej.
61. ANNA JAGIELLONKA
Akwarela 32 × 23,2 cm. Sygn. na dole na prawo: „J. M. 1858“. Włas. Muzeum Narodowego — z zapisu Seweryny z hr. Szembeków Czajkowskiej.
62. MARIA DE MEDICIS
Rys. ołówkiem 32,5 × 20,5 cm. Sygn. z boku na prawo: „J. M.“ Włas. Muz. Nar. w Krakowie — z zapisu Seweryny z hr. Szembeków Czajkowskiej.
63. MIKOŁAJ WOLSKI
kopia miniaturowa obrazu na Bielanych.
Akwarela 17,2 × 12,3 cm. Sygn. górą z prawej: „JM“. Włas. Muzeum Narodowego — z zapisu Seweryny z hr. Szembeków Czajkowskiej.
64. STUDIUM PORTRETU KRÓLOWEJ BONY
(podług współcz. drzeworytu)
Akwarela 24 × 18 cm. Sygn. z prawej: „J. Matejko 1861“. Włas. Muzeum Narodowego — z zapisu Seweryny z hr. Szembeków Czajkowskiej.
65. KRZYŻOWIEC NA KONIU
(Piotr z Amiens)
Akwarela 21 × 14 cm. Sygn. na lewo w górze: „JM. 1858“. Włas. Muzeum Narodowego — z zapisu Seweryny z hr. Szembeków Czajkowskiej.
66. PORTRET STARUSZKI
Akwarela 16,5 × 12,5 cm w świetle. Sygn. górą z prawej: „Jan Matejko rys. 1856“. Włas. Muzeum Narodowego — z zapisu Seweryny z hr. Szembeków Czajkowskiej.
67. HERB LITWY
Akwar. 78 × 79 cm. Sygn. „J. M. rp. 1889“ u góry z lewej. Z Domu Matejki, Kraków.
- 68—70. TRZY KARTONY DO POLICHROMII KOŚCIOŁA MARIACKIEGO
dwa przedstawiające głowy szatanów, jedna maskarona z ptasim dzióbem.
Akw. pap. 40,5 × 58,5 cm, 50,5 × 40,5 cm, 45,5 × 33,5 cm. Nie sygn. Mal. 1890. Z Domu Matejki, Kraków.

71. SZKIC OŁÓWKOWY DO „JOANNY D'ARC“
23,5×33,5 cm, pas-part. Nie sygn. Z Domu Matejki, Kraków.
72. KARYKATURA PRZEDSTAWIAJĄCA MATEJKĘ MALUJĄCEGO W DOMU „KOPERNIKA“
Ołówkiem na pap. 19×50 cm, pas-part. Nie sygn. Z Domu Matejki, Kraków.

* * *

73. STAŃCZYK UDAJĄCY BÓL ZĘBÓW
na tle rynku krakowskiego.
Ol. na płótnie. 45×36 cm. Sygn. d. l. (napis prawie zupełnie zatarty).
Mal. 1856 r. Włas. Dr Józefa Muczkowskiego. Kraków.
74. ZYGMUNT I. NADAJE SZLACHECTWO PROFESOROM
UNIwersYTETU JagIELLOŃSKIEGO
W pośrodku komnaty Zygmunt I wstaje na powitanie wchodzących profesorów. Pierwszemu z nich wręcza dyplom szlachectwa.
Mal. 1858 r. Włas. Uniwersytetu Jagiellońskiego.
75. PORTRET ZDZISŁAWA I BOLESŁAWA WŁODKÓW
(jako dzieci).
Olej. na pł. 150×111 cm, sygn. d. pr. „J. M. 1862“. Włas. prof. Jana Włodka. Kraków.
76. POLONIA (Polska po roku 1863)
Kłęcząca w pośrodku postać kobiety, podająca ręce do okucia w kajdany, symbolizuje Polskę. Szereg tragicznych postaci wokół zgrupowanych daje obraz cierpień narodu po r. 1863.
Ol. na płótnie. 135×232 cm, niewykończony. Mal. 1879 r. Włas. Muz. Czartoryskich w Krakowie.
77. KARTON DO POLICHROMII KOŚC. MARIACKIEGO
przedstawiający herb cechu Cieśli. W kole aniołek trzymający tarczę z herbem. (Topór i piła). Wokół szkicowo zaznaczony napis: „Sigil. Art. Carpent. Civit. Metrop. S. R. P. Mgstis. Crac.“
Akwar. pap. 142×125 cm. Sygn. d. „J. M. r. P. 1891“ VI. Włas. Dr Edmunda Rosenhaucha. Kraków.

78. **PORTRET CHŁOPCZYKA: ANTONIEGO PLESZOWSKIEGO**
Miniatura, akwarela na pap. 11×7,5 cm. Nie sygn. Włas. Muz. Nar. w Krakowie.
79. **SZKICE RYSUNKOWE:**
Zygmunt I Stary nadający prawa szlachectwa profesorom Uniwersytetu Jagiellońskiego.
Ołów. na pap. 18×25,5 cm. Sygn. d. pr. „J. M. 1857“. Włas. Uniwersytetu Jagiellońskiego.
80. **KRÓLOWA JADWIGA ERYGUJĄCA UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI NA „BAWOLE“**
Oł. na pap. żółtym 25×15,5 cm. Sygn. d. pr. „J. M. 1888 rp.“ Włas. Uniwersytetu Jagiellońskiego.
81. **GŁOWA KONIA**
Studium olejne na pł. 66×50 cm. Sygn. pr. „J. M.“ Włas. Muz. Nar. w Krakowie (z Domu Matejki).

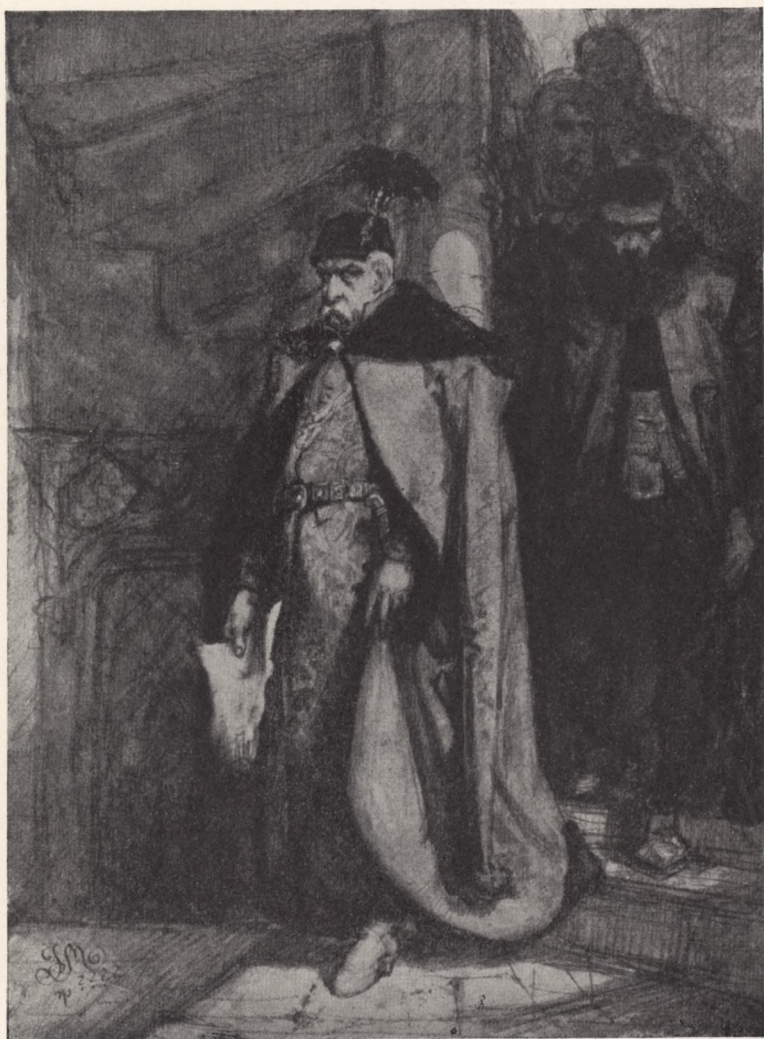

Portret Wiktorii Kosińskiej

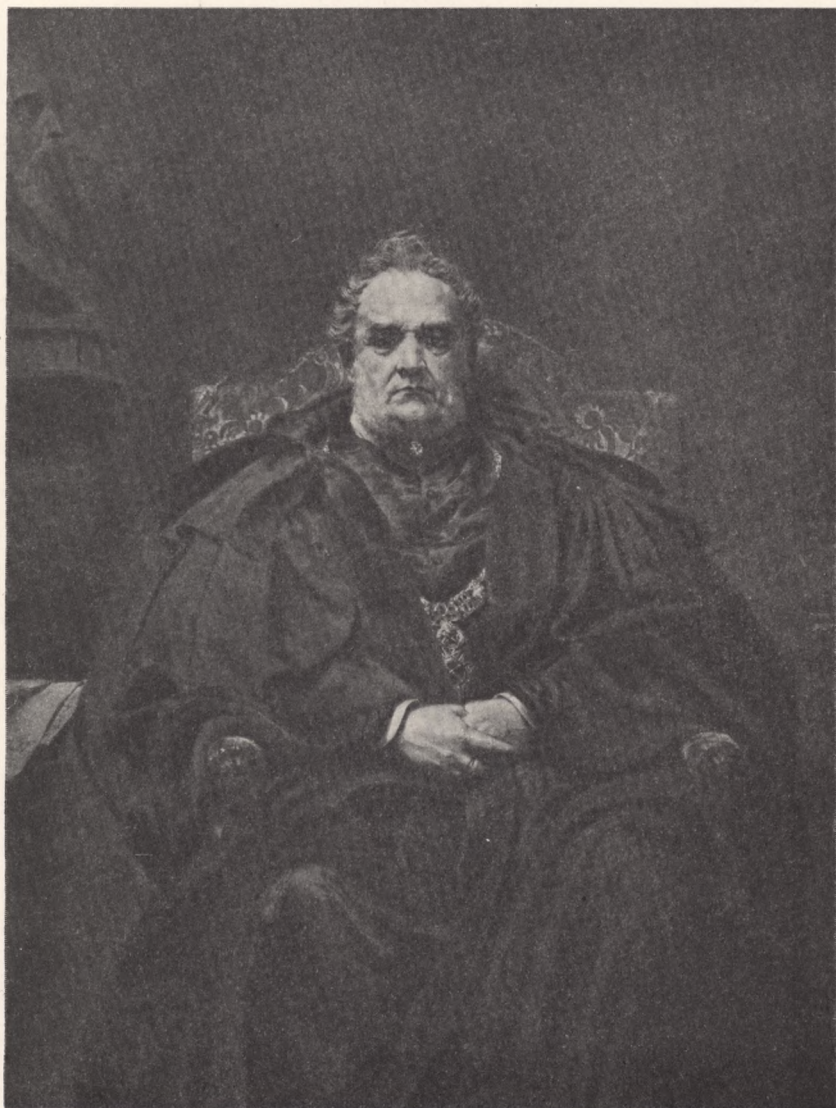
Otrucie Królowej Bony

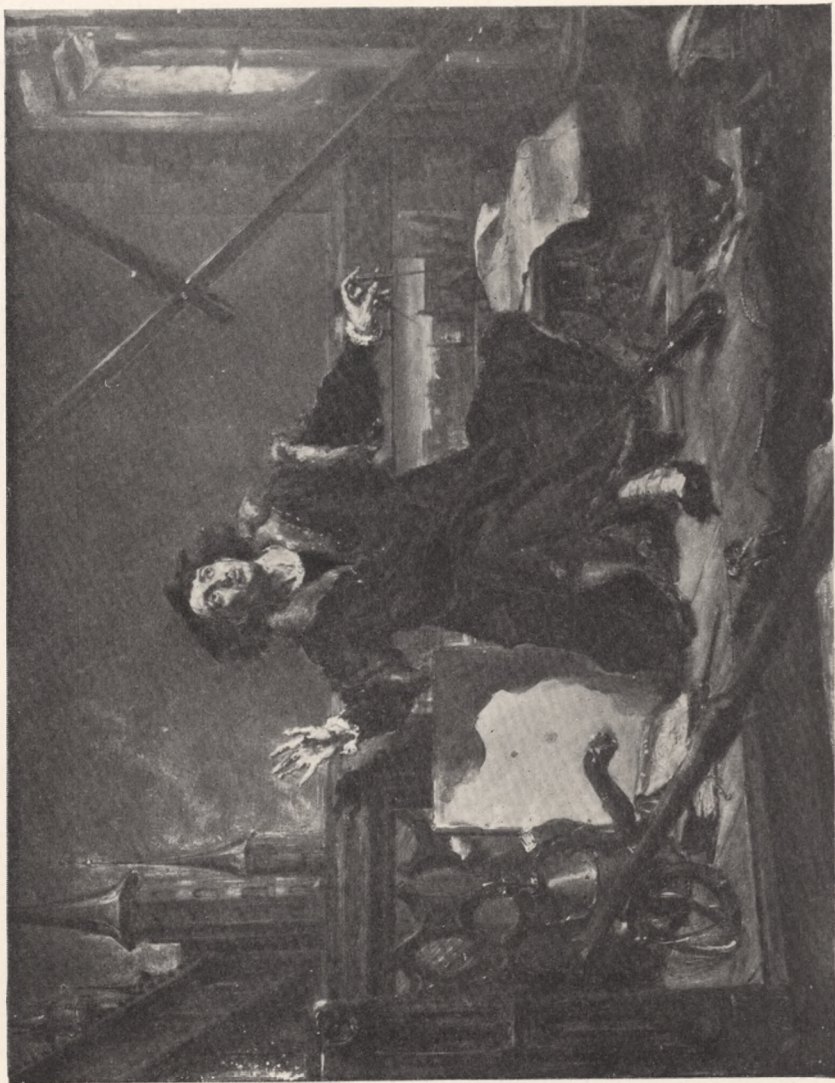
Zamoyski z wyrokiem śmierci dla Samuela Zborowskiego w ręk

Jan Kazimierz na Bielanach

Portret Józefa Dietla

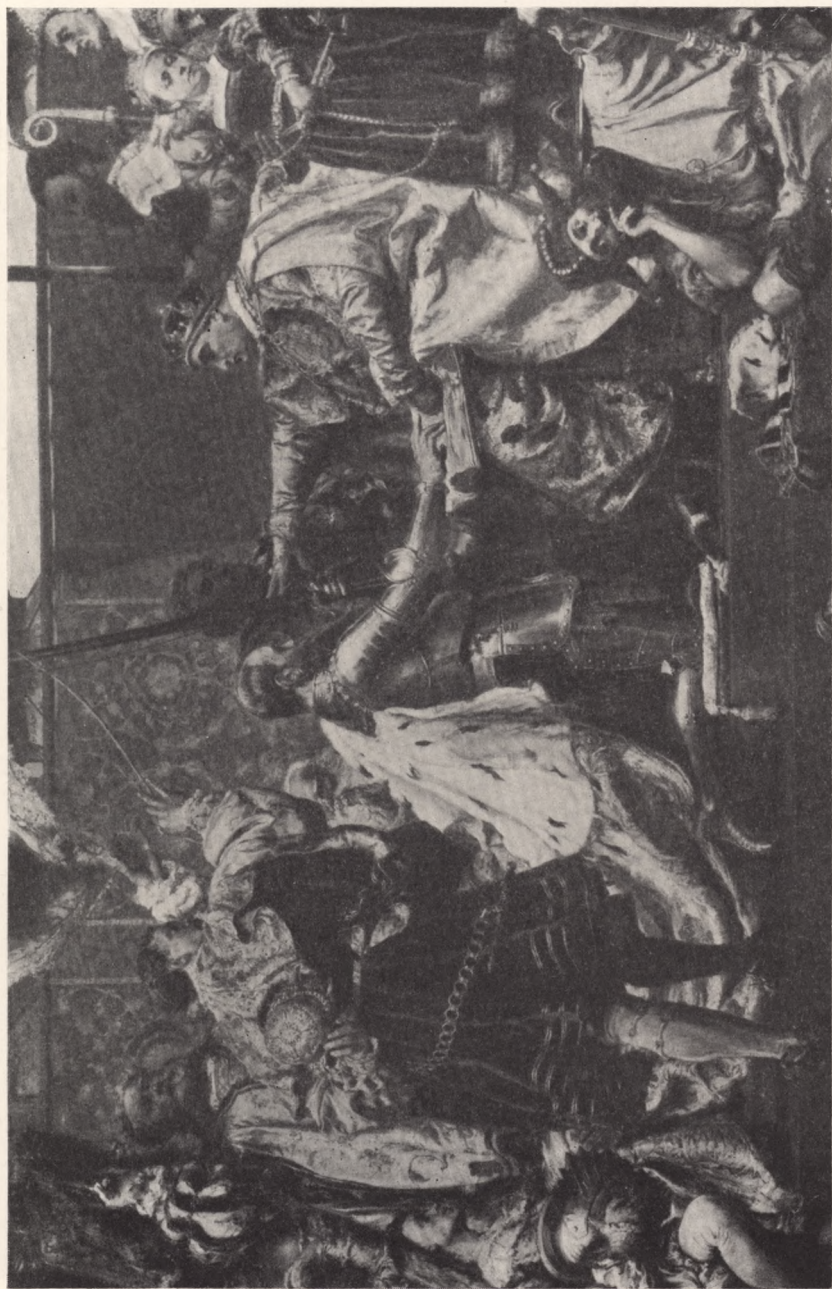
Mikolaj Kopernik „Szkic“

Wianki

Portret Alfreda hr. Potockiego

Fragment „Holdu pruskiego“ — grupa centralna

Wernyhora

Twardowski wywołujący ducha Barbary Radziwiłłówny

Portret Józefa Szujewskiego

Joanna d'Arc — szkic

„Pieśń“

Dziewczyna z krogulcem
(portret p. Heleny z Matejków Unierzyckiej)

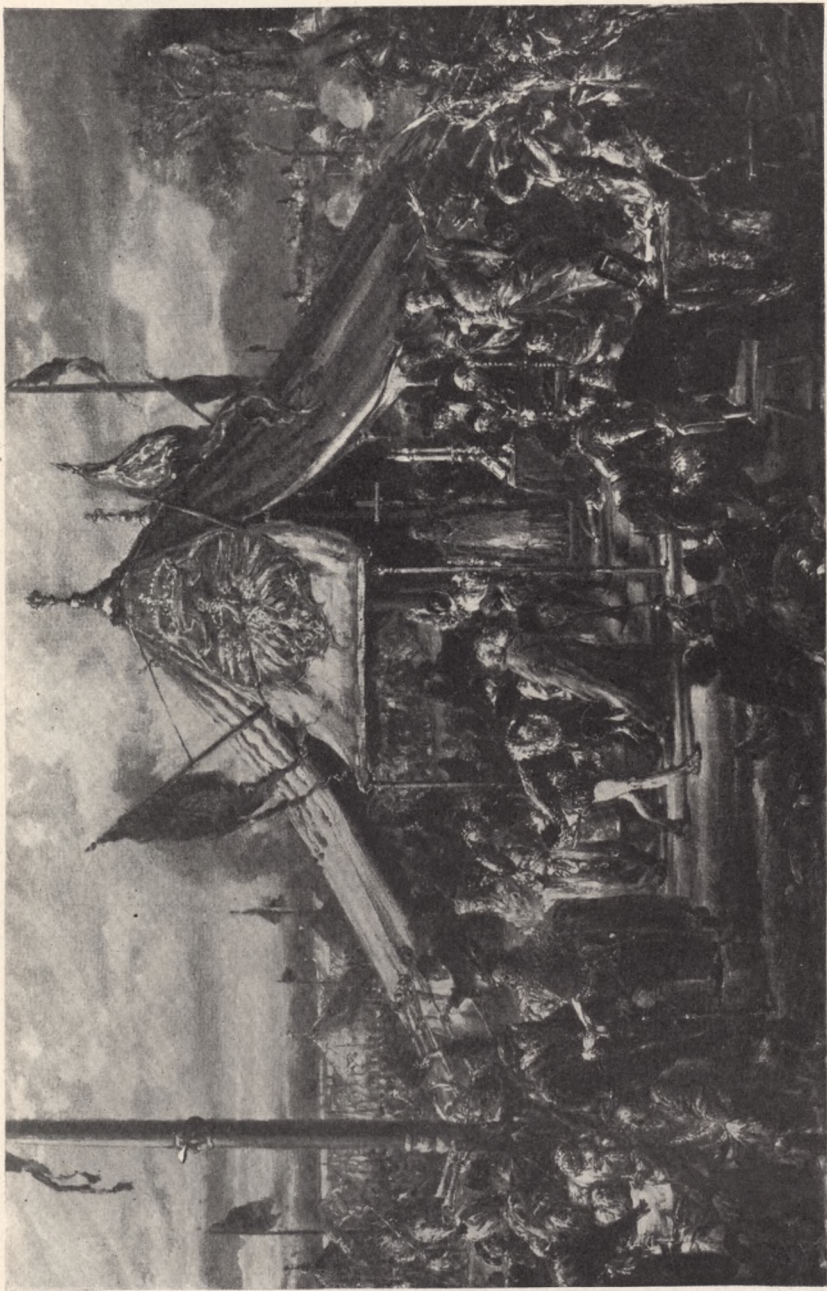
Portret Mikołaja Zyplikiewicza

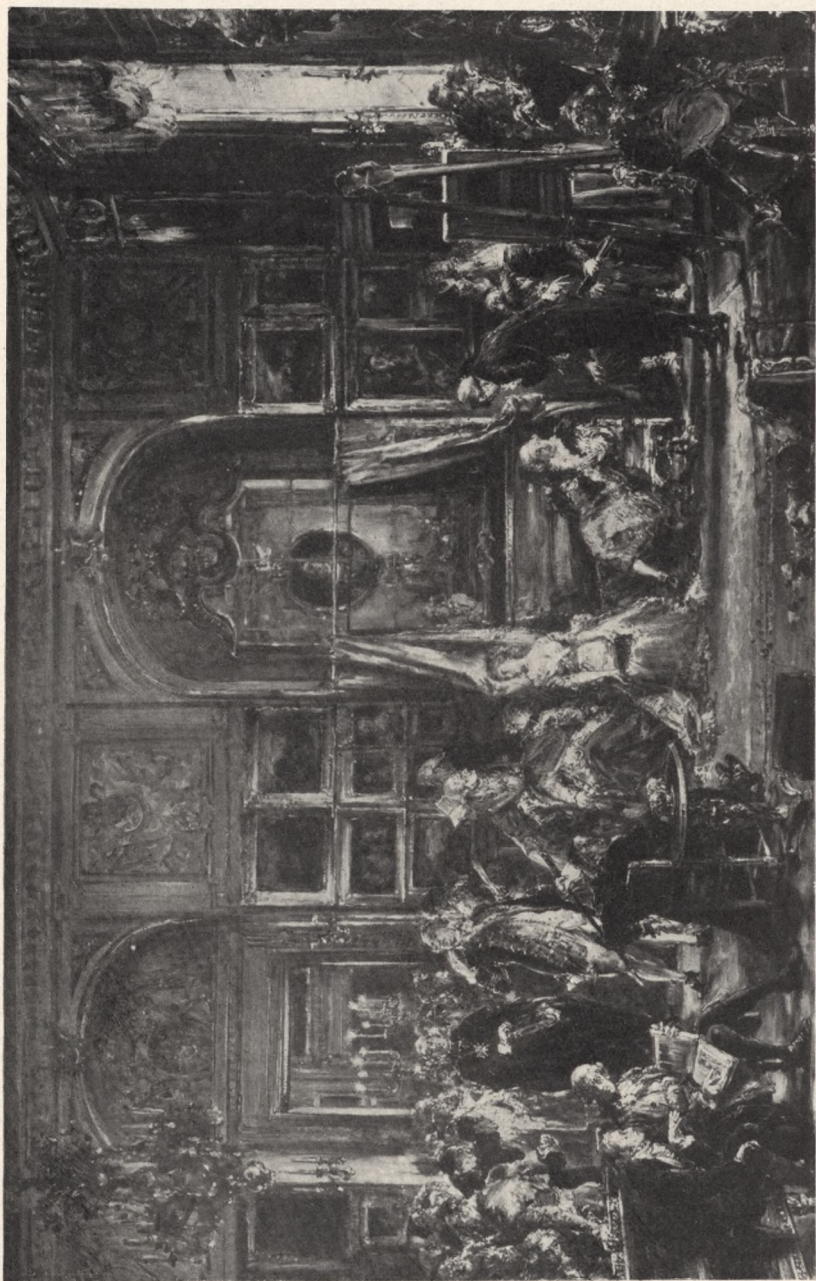
Kościuszko pod Raclawicami

Tadeusz Kościuszko — fragment z obrazu „Kościuszko pod Raclawicami“

„Dzieje cywilizacji“ — „Elekcja“

„Dzieje cywilizacji“ — „Konstytucja 3 Maja“

Szkic do „Ślubów Jana Kazimierza“

Portret Stanisława hr. Tarnowskiego

Studium portretu królowej Bony podług współczesnego drzeworytu

Wojewódzka Biblioteka
Publiczna w Opolu

CM KEK 332536

000-332536-00-0

